

Η εγκατάσταση μετρητών καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας σε απρόσιτο ύψος σε συνοικία στην οποία, ως επί το πλείστον, κατοικούν Ρομά, δύναται να συνιστά διάκριση λόγω εθνοτικής καταγωγής, όταν οι ίδιοι μετρητές τοποθετούνται σε κανονικό ύψος σε άλλες συνοικίες

Ακόμα κι αν υποθεθεί ότι αποδεικνύεται ότι οι μετρητές αποτέλεσαν αντικείμενο καταχρηστικών συμπεριφορών στην εν λόγω συνοικία, τέτοια πρακτική φαίνεται δυσανάλογη σε σχέση με τον διττό σκοπό, συνιστάμενο στην κατοχύρωση της ασφάλειας του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τη δέουσα παρακολούθηση της καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας

Οδηγία της Ένωσης σχετικά με την ίση μεταχείριση¹ απαγορεύει κάθε διάκριση λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την πρόσβαση στα αγαθά και τις υπηρεσίες και την παροχή αγαθών και υπηρεσιών.

Η Α. Nikolova διατηρεί κατάστημα τροφίμων, ευρισκόμενο στη συνοικία «Gizdova mahala» της πόλεως Dupnitsa (Βουλγαρία). Στην εν λόγω συνοικία κατοικούν κατά κύριο λόγο Ρομά.

Το 1999 και το 2000, η CHEZ RB, επιχείρηση διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, εγκατέστησε τους μετρητές καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας για το σύνολο των καταναλωτών σε πυλώνες από σκυρόδεμα του εναέριου δικτύου ηλεκτροδοτήσεως, σε ύψος 6 έως 7 μέτρων. Στις υπόλοιπες συνοικίες της πόλης (όπου οι Ρομά δεν είναι πολυάριθμοι), οι μετρητές της CHEZ RB τοποθετούνται σε ύψος 1 μέτρου και 70 εκατοστών, συνήθως απευθείας στην οικία των καταναλωτών ή στην πρόσοψη ή την περίφραξη. Κατά τη CHEZ RB, αυτή η διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται από την πολλαπλή πρόκληση δολιοφθορών και υλικών φθορών στους μετρητές καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και από την πληθώρα παράνομων ρευματοληψιών στο δίκτυο της οικίας συνοικίας.

Τον Δεκέμβριο του 2008, η Α. Nikolova προσέφυγε στην Komisija za zashtita ot diskriminatsia (Επιτροπή προστασίας κατά των διακρίσεων, στο εξής: KZD), υποστηρίζοντας ότι η εγκατάσταση των μετρητών σε απρόσιτο σημείο οφειλόταν στο γεγονός ότι η πλειονότητα των κατοίκων της επίμαχης συνοικίας ήταν Ρομά. Καίτοι η ίδια δεν είναι Ρομά, η Α. Nikolova εκτίμησε ότι έπεσε και η ίδια θύμα δυσμενούς διακρίσεως λόγω της επίμαχης πρακτικής της CHEZ RB.

Η KZD διαπίστωσε ότι η Α. Nikolova είχε πράγματι πέσει θύμα διακρίσεως σε σχέση με τους πελάτες των οποίων οι μετρητές είχαν τοποθετηθεί σε προσβάσιμα σημεία. Η CHEZ RB άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Administrativen sad Sofia-grad (Διοικητικό δικαστήριο της Σόφιας, Βουλγαρία). Το τελευταίο, ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διευκρινιστεί εάν η προσβαλλόμενη πρακτική συνιστά απαγορευμένη διάκριση λόγω εθνοτικής καταγωγής.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο επισημαίνει, πρώτον, ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως δεν εφαρμόζεται μόνο στα πρόσωπα συγκεκριμένης εθνοτικής καταγωγής, αλλά επίσης σε πρόσωπα τα οποία, καίτοι τα ίδια δεν είναι της οικείας εθνοτικής

¹ Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ L 180, σ. 22).

καταγωγής, υφίστανται από κοινού με τα πρώτα μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή ή περιέρχονται σε μειονεκτική θέση λόγω μέτρου εισάγοντος δυσμενή διάκριση.

Δεύτερον, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η παρουσία στην επίμαχη συνοικία κατοίκων οι οποίοι δεν είναι Ρομά, δεν αποκλείει, καθεαυτή, η προσβαλλόμενη πρακτική να καθιερώθηκε λόγω της εθνοτικής καταγωγής της πλειονότητας των κατοίκων της εν λόγω συνοικίας (ήτοι της εθνοτικής καταγωγής Ρομά). Εντούτοις, στο βουλγαρικό δικαστήριο απόκειται να **λάβει υπόψη όλα τα πραγματικά περιστατικά σχετικά με την εν λόγω πρακτική, προκειμένου να κρίνει εάν αυτή πράγματι καθιερώθηκε για λόγους εθνοτικής καταγωγής, συνιστώντας, έτσι, άμεση διάκριση κατά την έννοια της οδηγίας.**

Μεταξύ των στοιχείων που μπορούν να ληφθούν υπόψη σχετικώς συγκαταλέγεται ιδίως το γεγονός ότι η επίμαχη πρακτική καθιερώθηκε μόνο στις συνοικίες στις οποίες κατοικούν κατά κύριο λόγο Βούλγαροι πολίτες καταγωγής Ρομά. Ομοίως, το γεγονός ότι η CHEZ RB είχε υποστηρίξει ενώπιον της KZD ότι οι υλικές φθορές και οι παράνομες ρευματοληψίες οφείλονται κυρίως σε πρόσωπα καταγωγής Ρομά δύναται να σημαίνει ότι η προσβαλλόμενη πρακτική βασίζεται σε στερεότυπα ή προκαταλήψεις περί εθνοτικής καταγωγής.

Το βουλγαρικό δικαστήριο θα πρέπει επίσης να λάβει υπόψη τον καθ' επιβολήν, γενικευμένο και χρόνιο χαρακτήρα της επίμαχης πρακτικής. Συγκεκριμένα, η πρακτική αυτή επηρεάζει αδιακρίτως όλους τους κατοίκους της οικείας συνοικίας, ανεξαρτήτως του εάν οι ατομικοί τους μετρητές αποτέλεσαν αντικείμενο καταχρηστικών συμπεριφορών και, ενδεχομένως, ανεξαρτήτως του ποιοι ήταν οι αυτοурγοί των εν λόγω καταχρηστικών ενεργειών. Επομένως, η επίμαχη πρακτική μπορεί να σηματοδοτεί ότι οι κάτοικοι της εν λόγω συνοικίας θεωρούνται, στο σύνολό τους, δυνάμει αυτοурγοί παράνομων ενεργειών. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η επίμαχη πρακτική συνιστά **δυσμενή μεταχείριση** εις βάρος των οικείων κατοίκων λόγω τόσο του εξευτελιστικού και στιγματίζοντος χαρακτήρα της πρακτικής αυτής, όσο και λόγω της εξαιρετικής δυσχέρειας, αν όχι αδυναμίας, των κατοίκων της συνοικίας αυτής να ελέγχουν τον μετρητή τους ηλεκτρικής ενέργειας προκειμένου να παρακολουθούν την κατανάλωσή τους.

Τρίτον, στην περίπτωση που το βουλγαρικό δικαστήριο δεν κρίνει την επίμαχη πρακτική ως εισάγουσα άμεση διάκριση λόγω εθνοτικής καταγωγής, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι **αυτή θα μπορούσε να συνιστά, καταρχήν, έμμεση διάκριση.** Συγκεκριμένα, η πρακτική αυτή, ακόμα κι αν υποθεθεί ότι εφαρμόζεται προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι καταχρηστικές συμπεριφορές στην οικεία συνοικία, βασίζεται σε κριτήρια εκ πρώτης όψεως ουδέτερα, θίγει όμως σε πολύ υψηλότερο ποσοστό τα πρόσωπα καταγωγής Ρομά. Επομένως, **περιάγει σε μειονεκτική θέση ιδίως τα πρόσωπα αυτά σε σχέση με άλλα πρόσωπα που δεν έχουν τη συγκεκριμένη εθνοτική καταγωγή.**

Συναφώς, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η προστασία της ασφάλειας του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και η δέουσα παρακολούθηση της καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας, συνιστούν θεμιτούς σκοπούς οι οποίοι μπορούν, καταρχήν, να δικαιολογούν τέτοια διαφορά μεταχειρίσεως. Επίσης, πρέπει η CHEZ RB να καταφέρει να αποδείξει ότι οι καταχρηστικές ενέργειες πράγματι διαπράχθηκαν επί των μετρητών ηλεκτρικής ενέργειας της οικείας συνοικίας και ότι εξακολουθεί να υφίσταται τέτοιος κίνδυνος. Καίτοι αναγνωρίζει ότι η προσβαλλόμενη πρακτική αποτελεί πρόσφορο μέσο για την επίτευξη αυτών των σκοπών, εντούτοις το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το βουλγαρικό δικαστήριο θα πρέπει να εξετάσει εάν υφίστανται άλλα πρόσφορα μέσα, λιγότερο επιτακτικά, για την επίλυση των διαπιστωθέντων προβλημάτων.

Ακόμα κι αν δεν υφίσταται κανένα άλλο μέσο εξίσου αποτελεσματικό όσο η επίμαχη πρακτική για την επίτευξη των ως άνω σκοπών, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι αυτή φαίνεται δυσανάλογη σε σχέση με τους σκοπούς αυτούς και τα έννομα συμφέροντα των κατοίκων της οικείας συνοικίας. Στο βουλγαρικό δικαστήριο απόκειται να διαπιστώσει αν τούτο όντως ισχύει, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τον εξευτελιστικό και στιγματίζοντα χαρακτήρα της επίμαχης πρακτικής και το γεγονός ότι στερεί αδιακρίτως και επί μακρόν από τους κατοίκους ολόκληρης συνοικίας τη δυνατότητα να ελέγχουν τακτικώς την κατανάλωσή τους ηλεκτρικής ενέργειας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106